

Julkaisufoorumin ohjausryhmän kokouspöytäkirja

Aika: perjantai 26.11.2021 klo 14-16

Paikka: etänä

Puheenjohtaja:

Professori Ulla-Maija Forsberg (Helsingin yliopisto / Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Asiantuntijajäsenet:

Professori Paula Eerola (Helsingin yliopisto / luonnontieteet)

Opetusneuvos Matti Kajaste (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Professori Satu Lahti (Turun yliopisto / lääke- ja terveystieteet)

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki (FUN Suomen yliopistokirjastojen verkosto)

Emeritusprofessori Risto Nieminen (Aalto-yliopisto / tekniikka)

Sihteeristö:

Kehittämispäällikkö Eeva Nyrövaara (Suomen yliopistot UNIFI ry) *poissa*

Suunnittelupäällikkö Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Suunnittelija Elina Pylvänäinen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen (Tieteellisten seurain valtuuskunta) *poissa*

Poissa:

Professori Heikki Hiilamo (Helsingin yliopisto / yhteiskuntatieteet)

Palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto)

Professori Helmi Järviluoma (Itä-Suomen yliopisto / humanistiset tieteet)

Ylijohtaja Riitta Majjala (Suomen Akatemia)

Vararehtori Taina Pihlajaniemi (Oulun yliopisto / Suomen yliopistot UNIFI ry)

Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (CSC – Tieteen tietotekniikan keskus)

Liitteet:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

2. Pöytäkirjan tarkistaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja on tarkistettu ja toimitettu ohjausryhmälle tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Paula Eerola ja Matti Kajaste.

3. Arviointikriteerit taso 2 ja 3

Ohjausryhmä vahvistaa kaudella 2022-2025 käytettävät arviointikriteerit paneeleille. Kaudella 2017-2020 käytössä olleet arviointiohjeet on esitetty JUFO:n käsikirjassa panelisteille. Edellisessä kokouksessa 18.10. hyväksyttiin suurin osa ehdotetuista muutoksista tasoluokan 2 ja 3 kriteereihin, mukaan lukien tasoluokkien 0, 1, 2 ja 3 säilyttäminen luokituksessa sekä tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden suurentaminen. Sen sijaan päätös koko maailman tai kotimaisen julkaisuvolyymien käytöstä tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden laskennassa jätettiin tehtäväksi myöhemmin, eli tässä kokouksessa. Kotimainen julkaisuvolyymi voisi entisestään tasapainottaa luokitusta eri tieteenalojen välillä, mutta toisaalta pohdittiin voiko liiallisella alojen tasapainotuksella olla kielteisiä vaikutuksia luokitukseen laadun kannustamisen näkökulmasta.

Tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden laskemiseksi ja suurentamiseksi sihteeristöllä oli edellisessä kokouksessa kaksi vaihtoehtoa:

1. Siirrytään 2022 alkaen käyttämään lehtien/sarjojen ja kirjakustantajien kiintiöiden laskennassa kotimaista julkaisuvolyymia, eli suomalaisten yliopistojen julkaisujen määrää kanavissa. Tason 2 ja 3 julkaisukanavien yhteenlaskettu osuus tasojen 1-3 yhteenlasketusta kotimaisesta julkaisuvolyymista saisi kussakin paneelissa olla enintään 40 %, ja tason 3 osuus tästä enintään 15 %.
2. Jatketaan 2022 kiintiöiden laskentaa lehdille/sarjoille koko maailman julkaisuvolyymien perusteella, eli käyttäen kaikkien julkaisujen lukumäärää kanavissa. Tason 2 ja 3 julkaisukanavien yhteenlaskettu osuus tasojen 1-3 yhteenlasketusta maailman julkaisuvolyymista saisi kussakin paneelissa olla enintään 25 %, ja tason 3 osuus tästä enintään 10 %.

Sihteeristö ehdottaa kolmatta vaihtoehtoa:

3. Suoritetaan päivitysarviointi vuonna 2022 käyttäen lehtien/sarjojen kiintiöiden laskentaan koko maailman julkaisuvolyymia (ehdotus 2), mutta hyödynnetään tietoa kotimaisesta julkaisuvolyymista luokituksen tasapainottamiseen eri julkaisutyyppeiden ja -kielten välillä (18.10. päätöksen mukaisesti). Päivitysarvioinnin valmistuttua arvioidaan vuosina 2023-2024 luokituksen tasapuolisuutta eri paneelialojen välillä, ja käydään keskustelu paneelien kanssa mahdollisesta siirtymisestä kotimaisen julkaisuvolyymien käyttöön.

Edellisessä kokouksessa käydyssä keskustelussa todettiin, että "kotimaisen julkaisuvolyymien käytöllä voisi olla määrättyjä etuja, kuten tietopohjan luotettavuus ja kattavuus, sovellettavuus kirjakustantajiin, suomalaisten tutkijoiden julkaisutoimintaa koskevan harkinnan tekeminen läpinäkyväksi, sekä luokitusteknisen pelaamisen minimointi". Kotimaisen ja ulkomaisen julkaisuvolyymien käyttöön liittyy siis ainakin seuraavia näkökohtia:

- A. Tietopohja: Kotimainen julkaisuvolyymi tarjoaisi sekä lehtien/sarjojen että kirjakustantajien kiintiöiden laskentaan kansainvälistä julkaisuvolyymiä kattavamman tietopohjan, sillä maailman volyymitieto voidaan päivittää ainoastaan osalle lehdistä/sarjoista, jotka on indeksoitu Scimago Journal Rank -palvelussa. Muiden lehtien/sarjojen osalta tieto alkaa olla vanhentunut, ja tiedon päivittäminen kattavasti manuaalisesti olisi erittäin työlästä.

Ehdotus: Jos käytetään maailman volyyymiä, niin voidaan päivittää volyymitieto jatkossa vain SJR-palvelun kattamille lehdille/sarjoille ja kaikille muille lehdille/sarjoille arvioidaan volyymiksi minimi (25).

- B. Julkaisutyyppit ja kielet: kotimainen julkaisuvolyymien etu on, että sitä voitaisiin käyttää myös kirjakustantajien kiintiöiden laskentaan, sekä luokituksen tasapainottamiseen julkaisutyyppien (esim. lehti- ja kirja-artikkelien) ja julkaisukielten välillä, mihin maailman volyyymi ei anna mahdollisuutta.

Ehdotus: Jos käytetään maailman volyyymiä lehtien/sarjojen kiintiöiden laskentaan, voidaan kuitenkin hyödyntää kotimaista julkaisuvolyymiä luokituksen tasapainottamiseen eri julkaisutyyppien ja -kielten välillä, kuten ohjausryhmä päätti 18.10. kokouksessa.

- Ohjeistetaan ihmistieteiden paneelien puheenjohtajia säätämään kirjakustantajien luokitusta siten, että suomalaisten yliopistojen tuottamien kirja-artikkelien ja monografioiden osuus tasoluokassa 2 ja 3 ei ole merkittävästi suurempi tai pienempi kuin lehti- ja konferenssiartikkelien osuus (reunaehtoja voidaan täsmentää myöhemmin).
- Ohjeistetaan ihmistieteiden paneelien puheenjohtajia säätämään suomen- ja ruotsinkielisten lehtien/sarjojen luokitusta siten, että suomalaisten yliopistojen ihmistieteellisten suomen- ja ruotsinkielisten artikkelien ja monografioiden osuus tasoluokassa 2 ja 3 ei ole merkittävästi suurempi tai pienempi kuin vieraskielisten julkaisujen osuus (reunaehtoja voidaan täsmentää myöhemmin).

- C. Luokitustekninen pelaaminen. Kotimaisen julkaisuvolyymien etu on, että se voisi vähentää luokitusteknistä pelaamista, koska käytettäessä maailman julkaisuvolyymiä paneeleille on edullista lisätä kanavia tasolle 1 tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden kasvattamiseksi.

Ehdotus: Jos käytetään maailman volyyymiä, kanavien lisäämistä tasolle 1 rajoittavat kuitenkin riittävästi 17.6. kokouksessa entistäkin täsmällisemmin määritellyt tasoluokan 1 kriteerit.

- D. Suomalaisten tutkijoiden julkaisutoiminta. Kotimaisen julkaisuvolyymien tekisi läpinäkyväksi suomalaisten tutkijoiden julkaisuaktiivisuuden eri kanavissa perustuva harkinnan tasojen 2 ja 3 arvioinnissa, sekä helpottaa korkeatasoisten mutta suomalaisten tutkijoiden vähän käyttämien kanavien luokittelua tasoille 2 ja 3, koska nämä kuluttaisivat vähän kiintiöitä.

Ehdotus: Jos käytetään maailman volyyymiä, ohjausryhmä voisi entistä selkeämmin määrittää tasoluokan 2 ja 3 luokittelun laatuksiteerit.

Korostetaan arviointiohjeessa, että julkaisukanavien arvioinnissa ensisijaista on tieteellinen laatu, vaikuttavuus ja arvostus riippumatta siitä, onko kyseessä suomalaisten tutkijoiden paljon tai vähän käyttämä julkaisukanava.

- E. Konferenssihyvitys. Kotimaisen julkaisuvolyymien etu on, että silloin voidaan luopua hyvityksestä maailman julkaisuvolyymien laskuun, joka oli seurausta siitä, että luokituksesta poistettiin 2016 suuri määrä konferensseja. Konferenssien julkaisuvolyymiä ei ole enää mahdollista tarkistaa tai päivittää luotettavasti. Suurin vaikutus tällä on paneelien 2 (tietojenkäsittelytieteet) ja 9 (sähkötekniikka) kiintiöihin.

Ehdotus: Jos käytetään maailman julkaisuvolyymiä, lehtien/sarjojen kiintiöiden laskentaan, voidaan joko säilyttää konferenssihyvitys sellaisenaan, tai luopua siitä osittain tai kokonaan.

- F. Maailman volyymin epävakaas. Kotimainen julkaisuvolyymi on vähemmän altis äkillisille muutoksille, jotka vaikuttavat ratkaisevasti paneelin kiintiöihin. Yksittäinen tasoluokan 1 julkaisusarja voi vaikuttaa merkittävästi paneelin tasojen 2 ja 3 kiintiöihin, jos sillä on todella suuri maailman julkaisuvolyymi ja julkaisutoiminta vähenee nopeasti, tai päinvastoin. Tällainen tilanne on paneelissa 10, jossa kaksi suurta julkaisusarjaa (julkaisuvolyymi n. 20000 artikkelia vuodessa) on lopettanut.

Ehdotus: Jos paneeli ylittää tasoluokan 2 ja 3 kiintiönsä yksittäisten lehtien/sarjojen maailman julkaisuvolyymien arvaamattoman kehityksen vuoksi, voisi paneelille antaa hyvitystä julkaisuvolyymiin.

Annetaan vuoden 2022 alussa paneeleille maailman julkaisuvolyymiin hyvitystä siten, että tasoluokan 2 ja 3 lehtien/sarjojen yhteenlaskettu osuus maailman julkaisuvolyymistä ei lähtötilanteessa ylitä 22,5%, jolloin jokaiselle paneelille jää nostovaraa vähintään 2,5%. Kun seuraavina vuosina paneeli lisää uusia kanavia tasolle 1, vähennetään näiden julkaisuvolyymi hyvityksestä.

Keskustelu:

- Tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden laskentaan todettiin parhaaksi vaihtoehto 3, jota myös kaksi poissa ollutta ohjausryhmän jäsentä oli sähköpostilla ilmoittanut kannattavansa. Maailman volyymissa pysyminen kannustaa korkeatasoiseen julkaisutoimintaan ja tukee vertailukelpoisuutta Norjan ja Tanskan luokitusten kanssa. Paneelit siis suorittavat lehtien/sarjojen luokittelun kuten kausilla 2014-2021 yksinomaan maailman julkaisuvolyymien perusteella laskettavien tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden mukaisesti. Vaihtoehto 3 kuitenkin mahdollistaa myös sen, että tietoa kotimaisesta julkaisuvolyymistä voidaan hyödyntää kirjakustantajien, sekä suomen- ja ruotsinkielisten lehtien/sarjojen, luokittelun taustatietona.
- Julkaisutyyppien ja kielten tasapainotuksen osalta pohdittiin, tulisiko kotimaisesta julkaisuvolyymistä ottaa yliopistojen julkaisutoiminnan lisäksi huomioon myös kaikki muut organisaatiot, jotka raportoivat tieteelliset julkaisunsa VIRTAn julkaisutietopalveluun? Todettiin, että luokitus koskee rahoitusmallin kautta ensisijaisesti yliopistoja, mutta tarvittaessa voidaan tehdä tarkasteluja molemmilla tavoilla.
- Suomalaisten tutkijoiden julkaisutoimintaan liittyen todettiin, että kaikissa paneeleissa kanavien luokittelun täytyy ensisijaisesti tapahtua tiede ja laatu edellä, eikä seurata suomalaisten tutkijoiden tämänhetkistä julkaisutoiminnan profiilia.
- Konferenssihyvityksen osalta todettiin, että on perusteltua luopua kokonaan vanhentuvaan tietoon perustuvasta hyvityksestä.
- Maailman volyymin epävakaas on perusteltua ottaa huomioon, jos paneelista riippumattomista syistä kiintiöissä tapahtuu todella merkittäviä muutoksia. Tietty joustavuus on siis hyvä asia, mutta toisaalta on huolehdittava siitä, ettei luoda liikaa uusia hyvityksiä, joita myöhemmin vaikea muuttaa tai poistaa. Tämä on tärkeää myös toiminnan läpinäkyvyyden kannalta. Ehdotettu hyvitys on tässä tilanteessa perusteltu, mutta niiden suhteen on jatkossa oltava johdonmukainen ja noudattaa samoja periaatteita.

Päätös:

- Tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden osalta edetään ehdotuksen 3 pohjalta, eli toteutetaan lehtien/sarjojen päivitysarviointi vuonna 2022 kaikissa paneeleissa koko maailman julkaisuvolyymiin perustuvilla kiintiöillä.
- Kotimaista julkaisuvolyymia voidaan hyödyntää taustatietona kirjakustantajien luokittelussa sekä luokituksen tasapainottamiseen julkaisutyypin ja kielten välillä.
- Hyväksytään ehdotukset A-F kokouksessa käydyssä keskustelun mukaisesti.
- Käydään vuosina 2023-2024 keskustelu paneelien kanssa siirtymisestä kokonaan kotimaisen julkaisuvolyymien käyttöön.

4. Panelistien valintaprosessi kaudelle 2022-2025

Edellisessä kokouksessa nimitettiin paneelit ja niiden puheenjohtajat kaudelle 2022 - 2025. Nimitetyistä puheenjohtajista kaksi ilmoitti, ettei ole käytettävissä puheenjohtajan tehtävään. Kyseessä ovat paneelien 10 ja 17 puheenjohtajat. Sihteeristö oli valmistellut uusista puheenjohtajista ehdotuksen, jossa on otettu huomioon organisaatioiden ja sukupuolten edustavuusnäkökohdat sekä aktiivisuus aiemmalla paneelikaudella. Ehdokkailta oli kysytty alustava suostumus tehtävään.

Lisäksi yksi nykyisen paneelin jäsen on esittänyt kiinnostuksensa jatkaa paneelin jäsenenä myös seuraavalla kaudella. Häneltä oli jäänyt hakemus kesken, eli osa tiedoista ja vahvistus puuttui, minkä vuoksi hän ei ollut ehdokkaana uusia paneeleita nimitettäessä.

Päätös:

- Nimitetään kaudelle 2022 - 2025 paneelin 10 puheenjohtajaksi yliopistotutkija Satu Ojala Oulun yliopistosta, ja paneelin 17 puheenjohtajaksi apulaisprofessori Kathrin Komp-Leukkunen Helsingin yliopistosta.
- Lisätään jatkokaudelle pääsyä esittänyt panelisti paneelin jäseneksi kaudelle 2022 – 2025.

5. Muut asiat

Paneeli 22 katsoi tarpeelliseksi korjata tasojen 2 ja 3 luokitustaan: lasketaan Boundary 2 tasolta 3 tasolle 2 vuoden 2022 alusta, ja nostetaan heti Comparative literature ja Partial answers tasolta 2 tasolle 3, sekä Craft research tasolta 1 tasolle 2. Paneeli pystyi toteuttamaan nämä muutokset kiintiöiden puitteissa.

Tieteellisten seurain
valtuuskunta

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään osin yhteisesti paneelien puheenjohtajien kanssa to 16.12.

klo 13-16. Vuonna 2022 järjestetään neljä kokousta: 16.3.2022 klo 13-16, 9.6.2022 klo 13-16, 13.9.2022 klo 13-16 ja 9.12.2022 klo 13-16.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.52.

Toimeksi saaneena,

Janne Pölönen

Pääsihteeri, Julkaisufoorumi

Tieteellisten seurain valtuuskunta

Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki

Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491

Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi